

Maade, som de have valgt dem. Jeg kunde godt samstemme med nogle af de Fag, de have taget med som saabanne, der skulle komme til Afslutning paa et tidligere Stadium, nemlig Skrivning og Tegning; jeg vilde finde det kret heldigt at afslutte dem, thi de Fag kunne paa en tidligere Tid faa en Udvikling, saa at de kunne afsluttes. Derimod er jeg fuldstændig uenig i at tage saabanne Fag som Fædrelandshistorie, Verdenshistorie og Regning med til tidligere Afslutning. Hvad de ville levne til det sidste Aar — ubetinget det bedste Aar — vil kun blive Religion, Danst og Pædagogik. Det finder jeg ikke rigtig, det vil blive at koncentrere Kræfterne alt for stærkt paa ganske enkelte Fag, men derimod at forsømme nogle af de andre Uddannelsesfag, som de dog ikke vilde komme for langt med, selv om man fortsatte dem helt igennem, navnlig Historie, baade Fædrelandshistorie og Verdenshistorie, samt Regning. Skulde vi komme til ved en Forandring i vort hele Skolevæsen ogsaa at faa Religionsundervisningen afsluttet tidligere, saa vilde det maasse ogsaa være hensigtsmæssigt at beholde Matematik, da det er et almindeligende Fag, som har sine vide Grænser og giver god Lejlighed til at faa en langt større almindelig Udvikling end maasse noget af de Fag, vi ellers ville beholde. Jeg kan derfor heller ikke med Hensyn til Realiteten slutte mig til det Forslag, men maa beklage, at jeg der maa stille mig fra dem, jeg ellers slutter mig til, og stemme imod Forslaget.

Endelig maa jeg gøre nogle Bemærkninger om et 3dje Punkt, som har spillet en Rolle under Forhandlingerne, nemlig Øvelseskolerne. Meningerne derom staa jo noget delte. Jeg betragter dette Spørgsmaal som inarest hængende noget sammen med det Spørgsmaal, om man skal forlange, at Eleverne, før de komme paa Seminariet, skulle have set nogen Skolegerning. Der er en Forbindelse mellem disse to Spørgsmaal, skønt de kunne behandles hver for sig. Jeg ved meget godt, hvad der har ledet til denne Tanke at forlange Øvelseskoler ved Seminarierne og praktisk Kendskab til Skolevæsen, før Eleverne komme derind. Mange mene dog, at det er bedre for Eleverne at styde det ud, thi man kan i det hele ikke lære praktisk Færdighed. Deri er jeg enig. Ingen Skolelærer gaar ud fra Seminariet med praktisk Færdighed, og der er ingen Mening i at have faaet den Karakter. Nej, naar et Menneske kommer ud i en selvstændig Virksomhed, saa er det først, han skal lære den praktiske Færdighed, thi skal den betyde

noget, maa den være et Udslag af Individualiteten, men man udfiler ikke Individualiteten i en Skole ved at anvende en Metode, som man har lært. En Metode kan være god i andre Henseender, hvor det gælder en Dressur, men i det praktiske Liv kommer det ikke an paa Metoden; det kommer det an paa mange andre forestillingsarterede Forhold, der maa enhver vælge sin egen Metode, som passer til de tilstedeværende Forhold. Det beror paa vedkommendes Individualitet, paa hans særegne Evne til at tage Undervisningen paa den ene eller den anden Maade og paa de lokale Forhold, som han arbejder under. Er han oplært i en vis Metode, vil han tit komme med et Ønske om at bruge den, om den ogsaa ikke passer paa det Sted og under de Omgivelser, hvorunder han befinder sig. Jeg mener, at man kan ikke lære et ungt Menneske praktisk Færdighed ved at vise ham en vis Metode og sige: Saaledes bærer jeg mig ad, og saaledes skal du ogsaa bære dig ad. Det kan man maasse gøre i andre Retninger, men ikke i dette Forhold; her vil der aldrig komme nogen solid eller sikker praktisk Færdighed frem paa den Maade. Det er ikke min Mening, at disse Øvelseskoler før eller under Seminarietiden skulle være Anstalter, hvor Eleverne skulle lære praktisk Færdighed, men jeg sætter dog Pris paa dem begge Steder, fordi de skulle afgive en Opfordring for de unge Mennesker til at samle deres Tanker om deres fremtidige Virksomhed, give Anledning til, at de i længere Tid knyttes til de paagældende Forhold, til Undervisnings- og Skoleforhold; thi det har altid Indflydelse paa et Menneskes Dugtighed at være beskæftiget med det, som han naturlig er henvist til at skulle have at gøre med. Og derfor er det jo almindeligt saa, at en Bondesøn, der er opvokset under Landbosforhold, egner sig bedst til at blive Bondemand; og at derimod en Haandværkers Søn, ifølge de Forhold, han lever under, har naturlig Opfordring til at samle sine Tanker derom, og som Regel vil have de bedste Betingelser for at kunne blive Haandværker. Saaledes gaar det helt igennem. Vi lade os alle noget paavirke af de Omgivelser, vi leve under, og til dem knyttes vi; det kan ikke være anderledes. Selvfølgelig ændrer det sig i Tidens Løb; men det har en Betydning, der er aldeles utvivlsom. Derfor sætter jeg Pris paa denne Øvelse i Skolegerning, ikke fordi jeg tror, at de unge der kunne lære, hvorledes de skulle bære sig ad, og saa være færdige, men fordi de, hvis de komme til at knytte deres Tanker til den paagældende